

Paragraaf Lokale heffingen

10 november 2023

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Gooise Meren geheven belastingen, bestemmingsheffingen en retributies (rechten en leges). De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de precariobelasting, de toeristenbelasting, de watertoeristenbelasting, de reclamebelasting en de parkeerbelasting.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

De rechten en leges omvatten een grote groep belastbare feiten, dit betreft de marktgeden, de lijkbezorgingsrechten, de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie etc.

Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten en leges geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van gemaakte kosten.

Beleid lokale heffingen

'Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.' Zo is het beleid van de gemeente Gooise Meren op het gebied van lokale heffingen samen te vatten. De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van wordt uitgegaan dat leges en rechten kostendekkend blijven of worden. Uitzondering daarop zijn de begraafrechten en marktgeden. Bij deze rechten wordt gestreefd naar een kostendekkendheid die is gebaseerd op de realisatiecijfers van de afgelopen jaren. De OZB wordt, anders dan de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken, niet verder verhoogd.

Aanpassing belastingen en heffingen 2024

De geraamde opbrengsten van belastingen zijn voor 2024 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 7,0% (inclusief nacalculatie 2023). Onderstaand wordt een aantal aanpassingen nader toegelicht.

- Rioolheffing: Gelet op het uitgangspunt van 100% kostendekking van het product Riolerings wordt er bij de bepaling van de tarieven naast de indexering ook rekening gehouden met een autonome stijging (2,5% voor 2024).
- Overige leges: de opbrengsten van reisdocumenten is verhoogd, omdat er in 2024 naar verwachting meer reisdocumenten worden aangevraagd i.v.m. de verlengde geldigheid (10 jaar) van reisdocumenten in 2014.

Overzicht geraamde opbrengsten lokale heffingen

Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in de begroting 2024 een totale belastingopbrengst geraamd van circa € 39,4 miljoen. Bij de raming van specifiek de bouwleges geldt dat nog geen rekening is gehouden met eventuele effecten van de actualisatie van de legesverordening (zie ook raadsmededeling 701692). Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2023 en 2024 voor de diverse lokale heffingen.

Heffing	Raming 2023 (x € 1.000)	Raming 2024 (x € 1.000)	% aandeel 2024	Mutatie t.o.v. 2023 (x € 1.000)
Onroerendezaakbelasting (OZB) Woningen	9.365	10.196	26,54%	831
Onroerendezaakbelasting (OZB) Niet-Woningen	2.505	2.681	6,98%	175

Roerende zaakbelasting (RZB)	12	13	0,03%	1
Parkeerbelasting	3.276	3.505	9,12%	229
Toeristenbelasting	283	303	0,79%	20
Reclamebelasting	204	219	0,57%	14
Precariobelasting	42	45	0,12%	3
Afvalstoffenheffing	8.254	8.840	23,01%	586
Rioolheffing	6.234	6.962	18,12%	728
Bouwleges	2.792	3.445	8,97%	653
Overige leges	706	1.337	3,48%	630
Lijkbezorgingsrechten	708	757	1,97%	50
Marktgeden	106	113	0,29%	7
Totaal	34.488	38.416	100%	3.928

Tarieven 2024

In onderstaand tarievenoverzicht zijn de belangrijkste belastingtarieven voor 2024 opgenomen.

Heffing	Grondslag	Tarief 2023	Tarief 2024
OZB woning eigenaar	% WOZ-waarde	0,0620%	0,0634%*
OZB niet-woning eigenaar	% WOZ-waarde	0,1491%	0,1568%*
OZB niet-woning gebruiker	% WOZ-waarde	0,1123%	0,1181%*
Toeristenbelasting / watertoeristenbelasting	Per overnachting / per etmaal	€ 1,89	€ 2,00
Afvalstoffenheffing	Eénpersoonshuishouden	€ 239,57	€ 256,30

	Meerpersoonshuishouden	€ 376,52	€ 402,85
Rioolheffing woning eigenaar	Per aansluiting op riolering	€ 220,75	€ 241,70
Rioolheffing niet-woning gebruiker	Niet meer afgevoerd dan 500 m ³	€ 215,05	€ 235,45
Parkeerbelasting (per uur)	Bussum (straat)	€ 1,60	€ 1,70
	Bussum (garage)	€ 1,00	€ 1,00
	Muiden	€ 3,20	€ 3,40
Parkeerbelasting (vergunningen)	bewonersvergunning	€ 38,10	€ 40,75
	bedrijvenvergunning	€ 164,45	€ 175,95

* voorlopige tarieven, zie ook toelichting bij OZB

Ontwikkeling woonlasten (lokale belastingdruk) voor huishoudens in Gooise Meren

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals geproduceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage van de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

De woonlasten bestaan uit de onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing (meerpersoons) en de rioolheffing.

	2022	2023	2024
Totale woonlasten gezin Gooise Meren in jaar t	€ 989	€ 1.040	€ 1.106
Woonlasten gemiddelde voor gezin in t-1	€ 811	€ 904	€ 944
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (x 100%)	122%	115%	117%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Gooise Meren hoger liggen dan het landelijk gemiddelde. De ontwikkeling van de woonlasten ligt ten opzichte van 2023 iets hoger dan gemiddeld. De voornaamste oorzaak hiervan is dat extra verhoging van het tarief voor de rioolheffing (conform vastgesteld GRP).

Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Gooise Meren is een vergelijking gemaakt met die van omliggende gemeenten en met de woonlasten in een gemiddelde gemeente voor 2023.

Gemeente	Totale woonlasten éénpersoonshuishouden	Totale woonlasten meerpersoonshuishouden
Baarn	€ 1.014	€ 1.148

Blaricum	€ 1.305	€ 1.491
Gooise Meren	€ 903	€ 1.040
Hilversum	€ 793	€ 945
Huizen	€ 771	€ 864
Laren	€ 1.397	€ 1.613
Wijdmeren	€ 1.198	€ 1.295
Gemiddeld regio	€ 1.054	€ 1.199
Landelijk gemiddelde	€ 867	€ 944

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2023

Belastingen nader toegelicht

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2024 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB tarieven voor 2024 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 2023.

Het uitgangspunt voor de geraamde OZB-opbrengst 2024 is:

- Indexering van de geraamde opbrengst 2023 met 7,0%
- Areaaluitbreiding ten opzichte van 2023

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2024 wordt rekening gehouden met bovenstaande uitgangspunten en met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 2,0% voor de woningen en een waardestijging van 2,0% voor de niet-woningen. De in deze begroting genoemde tarieven zijn nog niet definitief, de taxaties van het vastgoed zijn namelijk nog niet definitief. In het 4e kwartaal zal een definitieve berekening worden gemaakt. In de raadsvergadering van december 2023 zullen dan, op basis van de laatste stand van zaken, de definitieve OZB-tarieven voor 2024 worden vastgesteld.

Roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB)

Naast de onroerende zaakbelastingen biedt de Gemeentewet de mogelijkheid om ook voor roerende zaken een belasting te heffen, namelijk de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB). De tarieven voor de RZB zijn op grond van de wet (art. 221 Gemeentewet) gelijk aan die van de OZB.

Parkeerbelastingen

De gemeente heft een parkeerbelasting om het parkeergedrag van bewoners of bezoekers van Gooise Meren te reguleren. Hierbij gelden twee vormen, namelijk een belasting voor het daadwerkelijke parkeren of een belasting voor een vergunning om te parkeren op daarvoor aangewezen plaatsen.

De opbrengsten uit parkeerbelasting vallen onder de algemene middelen van de gemeente, dus de netto-opbrengst van de parkeerbelasting draagt zo bij aan het voorzieningenniveau van de gemeente.

Heffingen nader toegelicht

Kostendekkende heffingen

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangegeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

$$\text{Opslag taakveld} = \text{aan heffing toegerekende directe loonkosten} \times \left(\frac{\text{totale overheadkosten}}{\text{totale loonkosten directe producten}} \right)$$

Hieronder is, per heffing, aangegeven wat het percentage kostendekkendheid is voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten, marktgelden en leges. Hierbij is inzichtelijk gemaakt welke kosten en inkomsten dit betreft, rekening houdend met de uitgangspunten conform het BBV.

Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt het saldo onttrokken uit de egalisatievoorziening om te komen tot een 100% kostendekkendheid. De btw is een toegestaan onderdeel van de berekening/tarief.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de afvalstoffenheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	2024 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld afval	7.241
Inkomsten taakveld afval, excl. heffingen	-12
Netto kosten taakveld	7.230
Toe te rekenen kosten kwijtschelding	235
Overhead	51
BTW op exploitatie en investeringen	1.398
Totale kosten	8.915
Opbrengst heffingen	8.915
Dekkingspercentage	100%

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Gooise Meren is gedifferentieerd naar de grootte van het huishouden in de vorm van een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing praktisch uitvoerbaar.

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de eigenaar (woning) of gebruiker (bedrijf) van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De gemeente is wettelijk verplicht om haar

zorgplichten voor afval- hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%. Op grond van het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan 2023-2026 is de rioolheffing bovenop de inflatiecorrectie met 2,5% verhoogd.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	2024 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld riolering	5.886
Inkomsten taakveld riolering, excl. heffingen	-185
Netto kosten taakveld	5.701
Overhead	431
BTW op exploitatie en investeringen	829
Totale kosten	6.962
Opbrengst heffingen	6.962
Dekkingspercentage	100%

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Bij de harmonisatie van de tarieven voor de rioolheffing is er voor gekozen om voor woningen een vast bedrag per aansluiting te heffen van de eigenaar. De kosten van het leggen van riolering en overige voorzieningen zijn voornamelijk vaste kosten. De mate van gebruik van de voorzieningen per individueel perceel heeft over het algemeen slechts een klein effect op de totale kosten. Dit rechtvaardigt het gebruik van een vast bedrag. Voor niet-woningen is gekozen om de rioolheffing te baseren op het waterverbruik en te heffen van de gebruiker. De tariefklassen zijn zodanig ingedeeld dat dit het effect heeft van een vast bedrag per aansluiting, maar waarbij de echte grootverbruikers extra bijdragen.

Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen en de opbrengst van het jaarlijks onderhoudsrecht. Voor 2024 is de geraamde opbrengst verhoogd met het inflatiepercentage.

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	2024 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld begraven	1.381
Inkomsten taakveld begraven, excl. heffingen	-111

Netto kosten taakveld	1.270
Overhead	594
Totale kosten	1.863
Opbrengst heffingen	758
Dekkingspercentage	41%

Tarieven begraafplaatsrechten

De verordening kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor verschillende diensten. Voor begraafplaatsrecht wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van minimaal 50%. Dit streefpercentage is gebaseerd op de werkelijke kostendekkendheid in de afgelopen jaren.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. Voor 2024 is de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Berekening van kostendekkendheid van de marktgelden	2024 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakveld marktgelden	93
-Inkomsten taakveld marktgelden, excl. heffingen	-1
Netto kosten taakveld	94
Overhead	33
BTW	11
Totale kosten	138
Opbrengst heffingen	-113
Dekkingspercentage	82%

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief per vierkante meter ingenomen ruimte. Voor marktgelden wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van minimaal 50%. Dit streefpercentage is gebaseerd op de werkelijke kostendekkendheid in het afgelopen jaar.

Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene

dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Het totaal percentage kostendekkendheid aan leges (titel 1, 2 en 3) bedraagt 84%.

Berekening van kostendekkendheid van de leges	2024 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakvelden	3.037
Overhead	1.651
Totale kosten	4.689
Totale opbrengsten	3.915
Dekkingspercentage	84%

Onder algemene dienstverlening valt bijvoorbeeld Burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen.

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 1; Algemene dienstverlening	2023 Bedragen x € 1.000
Kosten taakvelden	893
Overhead	382
Totale kosten	1.275
Toale opbrengsten	1.055
Dekkingspercentage	83%

Onder algemene dienstverlening valt bijvoorbeeld Burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen.

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 2; Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	2024 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakvelden	1.778

Overhead	1.116
Totale kosten	2.894
Totale opbrengsten	2.824
Dekkingspercentage	98%

Onder Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning valt de omgevingsvergunning.

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 3; Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	2024 (Bedragen x € 1.000)
Kosten taakvelden	367
Overhead	153
Totale kosten	520
Totale opbrengsten	36
Dekkingspercentage	7%

Onder Dienstverlening vallend onder Europese richtlijnen valt bijvoorbeeld Horeca, organiseren van evenementen en markten.

Kwijtscheldingsbeleid

Belastingplichtigen die de belastingschuld niet kunnen voldoen door het ontbreken van (voldoende) vermogen of inkomen kunnen kwijtschelding aanvragen. Het beleid dat hierbij gehanteerd wordt, ligt vast in de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023. Alleen voor de afvalstoffenheffing wordt in 2024 kwijtschelding verleend. Voor andere gemeentelijke belastingen wordt geen kwijtschelding verleend.

Het bedrag aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven. Over het jaar 2024 is naar verwachting het bedrag aan kwijtschelding € 235.000.

Algemene ontwikkelingen

De gemeente is voor de inkomsten voor het overgrote deel afhankelijk van inkomsten vanuit de rijksoverheid. Daarbij zorgt de huidige financieringssysteem voor schommelingen in inkomsten bij de gemeenten en biedt beperkte ruimte voor autonomie. Vanuit het VNG is er overleg met het Rijk voor meer mogelijkheden voor de gemeente om belasting te heffen. De lastenverzwaring voor inwoners dient vervolgens teruggedrukt te worden via lagere inkomstenbelastingen. Momenteel liggen er voorstellen over de verruiming op lokaal belastinggebied die bedoeld zijn voor de periode na 2025.